

Superhavne til fremtidens vækst

Etablering af syv danske superhavne til gavn for vækst, forsvar og grøn omstilling

- Danmark har en maritim styrkeposition, som er særligt aktuel i lyset af det europæiske behov for et konkurrencedygtigt erhvervsliv, en effektiv oprustning af forsvaret samt en storskala udbygning af vedvarende energiløsninger.
- For at drage fordel af denne styrkeposition foreslår F&P, at regeringen beslutter at etablere syv superhavne, der vil understøtte vækst, forsvar og grøn omstilling for Danmark, Europa og vores allierede.
- F&P vurderer, at der er et investeringsbehov på et tocifret milliardbeløb – for at realisere udbygningen af syv strategisk udpegede superhavne. Med gode investeringsrammer vil pensionsbranchens oplagt kunne spille en rolle i at sikre de investeringer.

Udspil fra F&P: Etablér syv danske superhavne

Danmarks placering i midten af det blå Europa med vand til alle sider betyder, at Danmark og de danske havne har en strategisk vigtig placering både i forhold til Nord- og Østersøen – for såvel vækst, forsvar og den grønne omstilling.

Med en forestående markant oprustning af dansk og europæiske forsvar og en historisk udbygning af grøn energi, er der behov for en massiv udbygning af de danske havne og tilhørende infrastruktur.

F&P vurderer, at der er et investeringsbehov på et tocifret milliardbeløb til udbygningen af syv strategisk udpegede superhavne, som kan være omdrejningspunktet for Danmarks grønne omstilling, militære oprustning og vækstmuligheder for erhvervslivet. Det er investeringer og udbygninger, som de danske pensionsselskaber kan spille en oplagt rolle i, hvis der skabes de rigtige rammer for at investere.

Udbygningen af de danske havne skal understøtte oprustningen, sikre Danmarks fortsatte rolle som en førende søfartsnation samt styrke den grønne omstilling både i opsætningen af havvind og skabe gode betingelser for PtX anlæg og CCS/CCU. Samtidig kan milliardinvesteringer i udbygning af havnene sikre vækst og udvikling i de danske landdistrikter og generelt styrke dansk erhvervsliv.

F&P foreslår derfor:

- At Danmark etablerer syv danske superhavne, der vil spille en nøglerolle i dansk og europæisk forsvar, understøtte den grønne omstilling og skabe gode vækstbetingelser for dansk erhvervsliv.

20.05.2025

F&P
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf.: 41 91 91 91
fp@fogp.dk
www.fogp.dk
CVR 11 62 81 84

Stine Pagh
Chefkonsulent
Dir. 41919132

Sagsnr. GES-2012-00550
DokID 510592

Brancheorganisation
for forsikringsselskaber
og pensionskasser

- At regeringen fremlægger en langsigtet strategisk plan for udbygningen af danske havne.
- At etableringen af Superhavnene indgår i regi af den brede politiske aftale om "Rød løber for produktionsvirksomheder" således, at superhavnene kan etableres hurtigt og effektivt til at understøtte bl.a. industrivirksomheder.
- At der etableres en tværministeriel arbejdsgruppe med fokus på infrastruktur- samt sikkerhedsprojekter.
- At der udvikles finansieringsmodeller for udbygningen af havnene med henblik på at realisere det investeringspotentiale på op imod 35 mia. kr., som F&P anslår på vegne af pensionssektoren, såfremt der etableres gode investeringsrammer.
- At udbuddene brydes op i mindre dele, så en enkelt operatør ikke skal stå for den samlede investering, men at operatørerne derimod kan byde ind på de opgaver, hvor de har erfaring og ekspertise. Ved opdeling kan man opnå, at det åbner op for at flere investorer og aktører kan deltage og dermed også at havnene får flere investorer at vælge imellem. Der kan opnås stordriftsfordele hvis erfaringen med udbygningen af de enkelte dele benyttes på tværs af havnene.
- At finansieringsmodellerne og rammerne for udbuddet kan omfatte offentlig-private samarbejde (OPP) eller OPP-lignende konstruktioner, så vi som samfund få mere byggeri og kvalitet for pengene. Erfaringen med OPP fra pensionsselskaberne er, at der leveres projekter til tiden og til prisen og at der er totaløkonomiske fordele.

F&P

Sagsnr. GES-2012-00550

DokID 510592

Attraktive investeringsvilkår skal realisere superhavnene

Erhvervsminister Morten Bødskov har i forbindelse med Havnepartnerskabets anbefalinger peget på, at både forsvaret og den grønne omstilling kræver investeringer i havnene: Havnene er knudepunkter for dansk erhvervsliv og er afgørende for at sikre forsyningssikkerhed i en tid med krig og massiv grøn omstilling – og derfor er der behov for investeringer i dem.

Med de rette rammebetingelser for etablering og udvikling af havnene kan pensionsselskaberne være med til at levere de nødvendige investeringer. – Det kræver dog, at investeringsrammerne er attraktive, når danskernes opsparinger investeres. Derfor er der behov for, at regeringen forbedrer investeringsvilkårene og sikrer rammerne for, at offentlig private partnerskaber kan være med til at realisere udbygningen. Derfor er der også brug for de rette modeller, der muliggør deltagelse fra private investorer. Udbygning af havnene til både militært og civil brug forudsætter en høj grad af professionalisme, og at projekterne leveres til tiden og inden for det aftalte budget. Det har pensionsselskaberne stor ekspertise i. Allerede i dag investerer pensionsbranchen i og samarbejder med eks. Fredericia Havn og Esbjerg Havn.

Samtidig har branchen erfaring med udvikling af den maritime forsvarsindustri og investeringer i den type energiinfrastruktur, der skal understøtte udbygningen i den grønne omstilling.

F&P

Sagsnr. GES-2012-00550

DokID 510592

Manglende gearing og kapacitet understreger behovet

En analyse fra CIP Fonden fra 2024 viser, at de danske havne ikke på nuværende tidspunkt er gearet til den massive havvindudbygning, der venter forude. CIP Fonden konkluderer, at den grønne omstilling forudsætter, at den danske havvindkapacitet mere end femdobles frem mod 2030ⁱ. Dertil kommer den kapacitet, der er behov for til forsvaret. Danske havne er i skarp konkurrence med andre europæiske havne, men CIP Fondens analyser viser, at udfordringen med underdimensionerede havne går igen i Europa – hvorfor de havne, der først og mest effektivt får gennemført de nødvendige investeringer, står stærkestⁱⁱ. Derfor bør vi i Danmark satse på hurtig udbygning af havne og infrastruktur i form af kajanlæg, sejlrender, baglandsarealer, beboelse samt energiinfrastruktur til vedvarende energianlæg. Desuden er der behov for samtidig at fremtidssikre de danske havne i form af klimasikring.

Rammerne for de danske havne bør med andre ord matche rammerne for havnene i EU, så havnene bliver europæisk førende og globalt konkurrencedygtige.

F&P foreslår, at regeringen:

- **Udpeger syv danske superhavne med strategisk betydning for Danmarks forsvar, samarbejdet med NATO og den fortsatte udbygning af den grønne omstilling.** Der bør også planlægges strategisk, hvordan de danske superhavne fordeles til både den grønne omstilling og forsvar. I de tilfælde hvor der ikke er hensyn til strategisk placering i forhold til forsvaret, prioriteres hensyn til placering i landdistrikterne, så vi udnytter det enorme potentiale, der er i at skabe vækst og udvikling i alle dele af Danmark.
- **Fremlægger en langsigtet strategisk plan for udbygning af Danmarks havne og bagvedliggende infrastruktur,** der kan sikre, at der både er kapacitet til at sikre Danmarks forsvar og den grønne omstilling. Det skal sikre, at Danmark drager fordel af sin vigtige strategiske placering i midten af det maritime Europa og vores internationale førerposition inden for skibsfart og grøn energiudbygning.
- **Etableringen af Superhavnene indgår under ”Rød løber for produktionsvirksomheder”.** I november 2024 blev der indgået en bred politisk aftale om at lave en rød løber for produktionsvirksomheder. De danske havne er en vigtig del af produktionsdanmark, hvorfor Superhavnene bør indgå i denne aftale og få mulighed for at etableres gennem blandt andet en one-stop-shop og med mulighed for at blive etableret som (en del af en) industripark.
- **Nedsætter en tværministeriel arbejdsgruppe med fokus på infrastrukturprojekter med sikkerhedspolitiske implikationer**

samt en styregruppe på højt embedsmandsniveau der skal sikre styring og prioritet på tværs af ministerierne.

F&P

Sagsnr. GES-2012-00550

DokID 510592

Såfremt regeringen planlægger at løfte dagsordenen, står de danske pensionselskaber klar til at indgå i dialog om at bidrage til realiseringen.

- **F&P estimerer investeringspotentiale på to cifret milliardbeløb i syv Superhavne.** Derfor er der behov for at udvikle finansieringsmodeller for udbygningen af havne og afsøge muligheder for EU-støtte for at skabe de rette rammer til at mobilisere de private investeringer. Det bør afklares, hvilken rolle private investorer, som fx den danske pensionsbranche kan spille for at levere de massive investeringer, der er nødvendige for at etablere superhavnene.

Baggrund for anbefalingerne

Regeringens strategi for erhvervshavne

I regeringsgrundlaget *Ansvar for Danmark* fremgår, at regeringen vil udarbejde en strategi for danske erhvervshavne, der giver grundlag for at tilvejebringe kommercielle investeringer. Regeringen nedsatte derfor et Havnepartnerskab, der skulle se nærmere på, hvilke omstillingsbehov erhvervshavnene står over for, og hvordan erhvervshavnenes udvikling kan understøttes. Partnerskabet afleverede sine anbefalinger til regeringen i august 2024, som skal danne grundlag for regeringens kommende strategi.ⁱⁱⁱ

Forsvar

NATO har længe haft blik for Danmark og danske havne som vigtige knudepunkter, herunder etableringen af en militær infrastruktur. Med Finland og Sverige i NATO må det forventes, at Ruslands fokus på Norden bliver større, og at Danmark med sin placering i forhold til både Østersøen og Nordatlanten kan komme til at spille en endnu mere væsentlig rolle. Antallet af mulige ruter omkring Danmark og behovet for indskibningshavne kan forøges væsentligt i fremtiden. Dertil kommer behovet for udbygning af indkvartering og infrastruktur i baglandet bag de danske havne i form af transportnet bestående af veje og broer, så de kan opfylde nuværende og kommende behov for både dansk forsvar, men også eventuelt langvarig udenlandsk militær tilstedeværelse i Danmark fra allierede i NATO.

Et stigende pres på infrastrukturen øger behovet for planlægning af, hvordan militære hensyn kan indtænkes i den civile infrastrukturplanlægning, der ikke nødvendigvis er tilstrækkeligt imødekommet i Danmarks infrastrukturplan frem til 2035, der blev vedtaget i 2021 af den daværende regering og en række af Folketingets partier.

Grøn omstilling

Havnene spiller også en afgørende rolle i den fortsatte udbygning i den grønne omstilling med for eksempel udskibning af materiale til havvindmølleparker og produktion af grøn brint. Derfor er der behov for både planlægning og investeringer for at sikre den nødvendige kapacitet til både forsvar og energiuafhængighed. De danske havne kan komme til at spille en vigtig rolle for produktionen af Power-to-X, så fossile brændstoffer kan erstattes med grønne i fossiltunge sektorer i den tyske industri og i skibsfarten. De danske havne kan på den måde blive en del af grønne korridorer på verdenshavene, hvor skibene kan sejle mellem forskellige havne på grønne brændstoffer såsom brint. Det potentiale ligger på linje med, at Havnepartnerskabet anbefaler, at Havneloven ændres, så havneadgangen for teknologier relateret til Power-to-X-industrien kan øges.^{iv}

Danmark har en unik mulighed for at udnytte vores internationale førerposition inden for havvind sammen med potentialet for udvikling af PtX i regi af de danske havne. Udvikling af grønne brændstoffer kræver imidlertid den rette infrastruktur for at lykkes, og havnene er helt centrale for at indfri eksportpotentialet, der vurderes at være på 190-600 mia. kr.

Pensionsselskaberne kan i den forbindelse indgå som en aktør, der kan medvirke til at etablere de helt afgørende industrihubs, hvor skibsfarten, havneinfrastruktur, lagerfaciliteter og energiproduktion samtænkes og skaber naturlige synergier.

Erfaringer fra udlandet

I Holland har man foretaget analyser af, hvordan den militære mobilitet påvirker de infrastrukturelle krav og afspejlet det i statens flerårige civile infrastrukturplaner. Samtidig har man nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe med fokus på infrastrukturprojekter med sikkerhedspolitiske implikationer med aktiv deltagelse fra alle nødvendige ministerier og med eget sekretariat under Forsvarsministeriet samt en tværministeriel styregruppe på departementchefsniveau. **Center for Militære studier, der har indsamlet erfaringerne fra udlandet, peger på, at man på den måde sikrer** tværfaglig deltagelse og særlig prioritet i myndighedsudøvelsen i lyset af den nye sikkerhedspolitiske situation. Med afsæt i disse erfaringer lægger F&P op til en lignende arbejdsgruppekonstruktion i Danmark.

I både Holland og Norge har man koordineret mulige ruter og egnede opholdsområder i forbindelse til mulige havne, så behovet for eventuel militær tilstedeværelse kan imødekommes. En lignende planlægning vil også være nyttig i Danmark. Den strategiske planlægning af behovet og udbygningen af de danske havne er ekstra vigtig, så der bliver mulighed for både at imødekomme det militære og det civile behov på havnene på samme tid og i det omfang, det er muligt, at sikre den bedst mulige synergi igennem dual use. Esbjerg Havn har fået støtte fra EU's infrastrukturfond, "Connecting Europe Facility" under EU's "Military Mobility Action Plan 2.0", med fokus på dual use-infrastrukturprojekter og den form for støtte kan med fordel søges

til andre havneprojekter også. Esbjerg Havn har allerede en vigtig rolle i forsvaret, men der vil forventeligt blive behov for flere havne i fremtiden. Her kan for eksempel Aalborg, Aarhus, Hirtshals, Kalundborg, Fredericia, Lindø, Nakskov, Rødby, Rønnede og Køge havne blive bragt i spil. Flere af havnene kan blandt andet have behov for udvidede sejlrender, forstærkede eller forlængede kajer, infrastruktur i baglandet m.v.

F&P

Sagsnr. GES-2012-00550

DokID 510592

ⁱ [Danmarks havnekapacitet i lyset af udbygningsplaner og målsætninger for havvind - CIP Fonden](#)

ⁱⁱ [Danmarks havnekapacitet i lyset af udbygningsplaner og målsætninger for havvind - CIP Fonden](#)

ⁱⁱⁱ [Pensionsinvesteringer bør have central rolle i havnestrategi](#)

^{iv} [Danmark vil skabe grønne korridorer](#)